

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:
belső magyarutca, 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara ötvégnyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasas sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középútsza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 23-kán 1861.

Hosszason függ a Damocles kardja fejként felett; aggódó feszültséggel várjuk, minő „ideiglenes rendszabályokat” fog szülni az „erdélyi kérdés” ezen új phasisának megoldása; pedig éppen nem szükség jóstehetséggel bírnunk, hogy előre lássuk, mikép a fenforgó előzményekből következtetve bármiként üssön ki a megoldás, csak egy újabb damoclesi kardot fog felettünk hajszálon ingáztatni; vagy hogy található hasonlatot idézzünk, Hercules keresztútjára vezet, a hol a lesz kérdés: merre tartunk már, jobbra-e vagy balra?!

Jól értesülni szokott lapoktól már nem egy nyájás bókot kaptunk loyális magunktartásért s folyvást javában biztatnak, hogy a Királyhágón túl alkalmazott szigor nem fog kiterjesztetni Erdélyre, hol nincs az az eset, hogy „a féktelenség s lázadás határos nyílt ellenszegülés” uralkodói kötelezőssé tegye „a kicsapongásokat erőlyesen fékezni”; hol a forradalmi fészkeknek tartott Kolozsvár adóját „utolsó fillérig” befizette, pontosan veszi a bélyegyet s illetékeket, rukkoltatják be a szabadságos katonákat. stb.

Isten tudja, mivel érdemeltük meg e dicséretet; s azt még inkább kérdehetnők: vajjon „a kormány tekintélye” „a közönség és rend” épp oly zavartalan és virágzó aranykorát élte és éli-e nálunk, hogy azt „megszilárdítani”, „sajnos fondorkodások ellen” biztosítani egyáltalában szükség feletti volna? De ne legyünk oly túlszerűen, hogy ha mások dicsérnek, ne vegyük magunkra; ne kövessük ama selmeczi tót hazánkfianak példáját, ki a megsértett hazafiúi önzert boszankodásával támadta meg az adóbiztost, hogy hát ez öt olz roz hazafinak tartja, hogy még executio sem küldött reá: hanem kísértük meg egy pillanatra saját ügyünkben is az elfogulatlan szemlélő szerepét, tekintsünk vissza eddigi s tájékozunk magunkat, ha lehet, jövőbeni magunktartására, helyzetünkre, viszonyainkra nézve.

Az alkotmányos ténre lett első fellépésünk óta jelszavunkul a törvényt választottunk. Olvasóink tudni fogják, hogy a többes szám alatt ezuttal nem igénytelen újságírói személyünket kell érteniök, hanem elkezdve főkörmányszékünkön, főtörvényszékeinken le az utolsó magyar- és székelyföldi helyhatóságig, elfoglaltunk a mit hazánk törvényei értelmében elfoglalni jogszerűnek tartottunk, s minek elfoglalásában a hatalom által tettelesen gátolva nem voltunk, tiltakoztunk az alkotmány megcsontatása, a törvényeken ejtett sérelmek ellen, kértük azoknak orvoslását és — folytattuk hazafiúi köteleseinket, kiki azon hatáskörben, melyre a törvények, és a fejedelem vagy a nép bizalma által hivatta volt, a mennyire csak a tőlünk nem függő körülmények folytattunk engedték.

A részrehajlatlan történetíró nem fog pálcázni törhetni felettünk, hogy nem tettük meg mindazt, a mit egyfelől törvényeink szent parancsának, másfelől az eljárásunkat zsibbasztó, gátló és leszorító ellenőrkényszerítésének határai között tehetünk. A középút, melyen haladni igyekeztünk, közelebb vitt a viszonyok hatalma iránti engedékenységre, mint azt a törvényesség szigorú puritanizmusa megengedte volna. Teljesítettünk rendeleteket, melyek törvényeink értelmében tisztelettel félreteendők lettek volna, a hatalommal kibékülés, — s terjesztettünk ki jogokat, melyek feletti rendelkezés csak a hatáskörünk felülhaladó törvényhozás teendői közé tartozik vala, a testvériség érdekében. Igyekeztünk megragadni s kitelhető erőlyvel és gyorsasággal kezelni a közigazgatás, a közbátorság és csend feletti ügyeket, s az igazságszolgáltatás minden törvényes hatáskörünkbe tartozó ügyágazatait, folyvást küzdve a törvényen kívül behozott ismeretlen formák s illetéktelen beavatkozások ellenhatásával.

S mi volt mindennek a jutalma, mi lön eredménye!

Nem elég, hogy a körülbelül két hónap óta beállított magyar és székely tisztviselők kilencztized-része vagy éppen semmi, vagy az 1848 előtti, semmivel határos fizetésért folytatta hivatalát; hanem még

e felett minden lépten, nyomon s a sikertelen munkásság leverő tapasztalata volt csupán honszeretet ösztönözte törekvéseinek jutalma. Egy disponibilis zsandár, fináncz, vagy a ki ilyenek protectiojára hivatkozott elég erősnek hitte magát egy autonóm törvényhatóság, sőt egy országos kormánysszék rendelkezéseinek nem engedelmeskedni; s a hol ezek in natura nem voltak jelen, ott volt az ilyen példák végtelen horderejű erkölestelenítő hatása.

Bizonynyal mondjuk, ha csakugyan nincs még Erdélyben teljes anarchia, ha nem vesztettek még féket a személy- és vagyon-bátorlétet háborító minden elemek, ha nem bomlottak még fel a társadalmi lét alapszerkezetének kötelékei: nagy érdeme ez ennek a hét hónapos, az igyekezet és munkásság minden anyagi rugójától, az erőfeszítés minden eszközeitől megfosztott, a büntetlen kigúnyolás, ellenszegülés és megtámadás martalékaul vetett alkotmányos közigazgatásnak.

S e tekintetben soha méltóbb, soha kiérdemeltebb dicséretet a saját nem hozott világ elé, mint a mely Erdély közigazgatási szerveiről a közelebb lefolyt időszakra vonatkozólag mondva volt.

De őrizze meg a mindenható hazánkat egy oly állapot tartósságától, melyben a szintén megdicsért közönség és rend s a törvények iránti engedelmeség van jelenleg bérceink között!

A hol egy a fejedelem által beállított, a fejedelem nevében a törvény és fejedelem általi felhatalmazással működő kormánytestületet, törvényesen alárendelt egyének vagy egyesületek büntetlenül vádolhatnak hitelességgel, kötelesség ellen cselekvéssel, s nyílt lázadásra intézett felhívással; a hol az alkotmányos hatóságok iránt tartozó engedelmisség megtagadása polgári erény, melyet a hon bel- és külbékéjének fentartására rendelt fegyveres erő oltalma alá veszen; a hol a törvény és fejedelem nevében kiszolgáltatót igazság végrehajtásától nyilván megtagadják a közhatalmi erő assistentiája; a hol a fenyegetett személy- és vagyonbátorlét oltalmára a törvény és fejedelem nevében és érdekében kért segély épp ellenkezőleg a megtámadó elemek gyámolítására igérkezik: ott mi kisebb világban, szűkebb látkörben élő igénytelen honpolgárok nem tudjuk feltalálni a társadalmi élet azon magasztalt Eldoradóját, melynek rendezésében semmi kívánni való ne volna.

Mentsen Isten, hogy mi ez állapot gyógyyszerül ama rendszabályokat ohajtsunk, melyeknek sulya alatt testvéreink túl a Királyhágón hallgatva sohajtoznak. De hírlapírói kötelességünknek tartottuk, figyelmet kelteni ama különböző értelmezések iránt, melyek egyfelől a törvény iránti engedelmisség és rend, másfelől a féktelenség és lázongás divatos szóhasználatról uralkodnak különféle körökben.

Igaz, hogy mi itt Erdélyben csendeseink véralkatunk, s kedvezőtlenebb nemzeti viszonyaink között, talán nem fejtettünk ki annyi erőlyt jogaink védelmezésében, mint testvéreink túl a Királyhágón. De igazat fog adni nekünk a történelem, hogy a hazai kormány élére állított első államférfiainktól az utolsó megyei vagy városi bizottmányi tagig, semmi hatalmunkban volt erkölesi fegyvert nem hagytunk kísértetlenül, hazánk és alkotmányunk épségének, törvényeink egész teljességükbeni visszaállításának kivívására. A midőn tehát e magunktartására vonatkozólag magasabb körökből köszönettel vesszük a helyeslést, hazánkfiaitól megvárjuk a méltányló elismerést: nagyon, de nagyon félünk a dicséret másikat ágától, mely a hazai belállapotokkall megelégedésnek adván kifejezést, ösztönül szolgálhatna oly cselekvények tovább folytatására, melyek a mi szótarunkban rendbontás, féktelenség neve alatt fordulnak elő.

Mi vár reánk a közeljövőben, nem tudjuk. De bármilyen legyen, a mit a szénünk előtt történt előzmények után okszerűen várhatunk, annyi alig szenved kétséget, hogy a közügyeinkben szerepelt és továbbra is szerepelni kész vagy kénytelen, alkotmányos érzelmű hazánkfianak, jövőre az eddiginél nagyobb mértékben lesz sulyos feladata: a törvényszegés seyllája, s a közönség és rend felbomlásának vagy

velük éppen nem rokonszenvező tényezők általi kezelésének Charybdisé közt evezni.

A mi meggyőződésünk most is az, a mit több alkalommal kifejeztünk: hogy sajátságos viszonyaink között a törvényekhez ragaszkodás hazafiai érdem; de a helyzet kényszerítősege alatti önmegtartás is, — hazafiai áldozat.

Fagarasváros ügye, nov. elején 1861. — Fogaras városa folyó évi sept. 2-án a tktes vidéki tisztség részéről főügyész Romaniu János, pénztárnok Fegeressaniu György és aljegyző Ohniz János urak közbejöttével, a helybeli ev. ref. egyházban tartá községi gyűlést.

Miután városi közönségünk polgárai tizedesek útján újból és városunk hatósága mellőzésével, aláírás nélküli ívek körözete mellett 12 o. é. frt büntetés terhe alatt, a mai napra délelőtt 8 órára egy a városbázánál tartandó községi gyűlésre egybehívtak, a tekintélyes számban községi házunk udvarán megjelent polgárság azon kívánságát nyilvánítt, hogy a gyűlés egy az összes tagokat befogadható alkalmas helyiségben tartassék meg, a már elterjedt azon birre, hogy a tktes vidéki tisztség, daczára a folyó év aug. 26-án közgyűléssé hozott és a tktes vidéki tisztséggel közölt azon határozatának, miszerint a városi közönség nem akarván közigazgatását illetőleg az 1848 diki évig létezett lealázó falgagnyi állapotra visszatérni mindaddig, míg a függőben lévő városi tanácsai kérelemügy elláttatnék, a város érdekeinek, szükségének inkább megfelelő jelen hatóság szerkezetet fenn kívánja tartani, mégis gyűlésen kívül Essigmaniu Mihályt, hatóságunkat megszüntetve, falgagnak nem csak kinevezte, de sőt hivatalába be is igtattatni törekedett, méltán fölgyertült polgárság hangulatának, a higgadt mérséklet határai között leendő föntartása tekintetéből, a kiküldött biztos urak a gyűlés helyiségéül a helybeli ev. ref. egyházat határozván meg, az odautasított közönségi gyűlés a helyiséget teljes csenddel elfoglalta.

Ere főügyész Romaniu János, román nyelven előadván, miszerint a mlgtos főkapitány ur, a f. évi aug. hava 26-án tartott közgyűlés sajnos eseményeiről hírt megilletődéssel vette, s a biztos jelentés alapján a gyűlés rendtelenségbeli kitérését csakis egy töredéknek tudhatván föl, a városi polgárságnak e mai napra összehívott közgyűlés által újból is alkalmat nyújt, jövendő közigazgatási szervezetét illetőleg, higgadt megfontolással, a város érdekei, szükségai szerint intézkedni és noha a főügyész elvileg elismerte, miszerint a közgyűlés belügyekben korlátlan intézkedhetik, s tanácskozási tárgyait is maga jelölheti ki; ezen önállóság elismerése daczára, a főügyész mégis a városi hatóság szervezését jelölve ki tanácskozási tárgyal, kijelenté, hogy miután az eddigi elnök állásáról visszavonult és választás előtt másra ruházni az elnökséget nem lehet, a közgyűlés vezetésére a mlgtos főkapitány ur egyik kiküldött biztos Ohniz János aljegyző urat nevezte ki. Ezen előzmény után a főügyész Romaniu, a nélkül, hogy saját személyének s Fegeressaniu Györgynek küldetési minőségét csak érintette volna, a közgyűlést megnyitottak nyilvánítt.

Miután a megnyitó beszéd fővonalai különös kérésére magyar nyelven is előadtak, Filop Elek megütököszt nyilváníttván a fölött, hogy Bornaniu jelentése szerint községnak elnöke állásáról visszalépett volna, mert őt elnöknek városi bíró Rákosi Józsefnek kivül senkit sem ismerhetvén el, miután utóbbival párr perczel előbb beszélt s többé ilyes nyilatkozatot nem hallott, holott tekintettel a szónok s városi bíró atyánkia között létező benső viszonyra, utóbbi ily nagy jelentőségű tényt nem hallgatott volna el, a Romaniu nyilatkozatát az elnöki lemondást illetőleg csak ugy fejtheti meg, ha azt egy utcai birre alkalmazná, a mely szerint Essigmaniu Mihályt falgagnak kinevezték s helyettes szolgabíró Fegeressani György által beigtatni is megkísértette. Nem akarván azonban ily jogtalan eljárásokról mitsem tudni, szónok a mult aug. hava 26-kán kimondott határozatra vonatkozólag, közgyűlésünk vezetésére más el nem fogadhat, mint a nézete szerint még hivatalos állásán lévő városi bíró.

Kitűnő lelkesedéssel helyeselvén e nézetet a gyűlés igen tulnyomó többsége, miután még többen egyelőre az elnöki kérdésre szorítkozván, annak eldöntését sürgették, Barabás József szükség fölött bizonyítván, hogy Fogarasváros még a vidéki tisztség kormányzata alatt áll, s felhozván, hogy nézete szerint, ha a főkapitány, mint vidéki főnök a városi közgyűlésben elnökösködhetik, e jogát másra is átruházhatja, ... az ilyformán könnyen megfejtetni vélt elnöki kérdés után, szónok azon hitét is fejezvé ki, hogy nem képzeli a közgyűlési teremben senkit, a ki a megbukott absolutizmusra vissza akarva térni, s annak intézményeit pártolná, miután Fogarasvárosnak jelen hatóságát, saját szükségének s igényeinek megfelelőleg az önkényuralom adta, ő mint alkotmányos (!?) érzelmi polgár a mellett nem nyilatkozhatik, és — miután elveinek törvényes alapot szokott keresni, ő a városi hatóságot körülírandó alakban kívánna újból szervezni; beismervén azonban e város nevezetes ipar-kereskedelmi haladását s ezen érdekek fontos követeléseit, ohajtaná elemzés alá venni, a mult közgyűlésben kimondott status quo értelmét, s a mennyiben az a jelen viszonyok közt nézete szerint alkalmazhatlan is, a közgyűlésnek róla egy kis felvilágosító ma-

gyarazatot adni, noha szerény bevallása szerint szónok ur maga sem igen érti e felfogott, de meg nem fejtett kérdést...?! Végéltelme szónok nyilatkozatának is azonban oda ment ki, hogy az abszolutismus alkotta városi hatóságot, némi szervezési módosítással ő is elfogadja. Ezután Fegeresán György közvetítő javaslat, miszerint a szervezés körüli tanácskozás s véleményadás egy s a különböző nemzetiségek aránya szerint összealkotandó 24 tagból álló bizottmányhoz utaltatnék át eredménytelen elhangozván, a türelmet veszteni kezdő közgyűlés ismételve sürgette az elnöki kérdés fölötti határozat kimondását. S miután a gyűlés általános többsége városi bíró Rákosi Józsefet elnöki széke elfoglalására fölhívta, Románu Junon id. föltűzés azon nyilatkozatára, hogy az elnökséget a városbírónak semmiesetre sem engedhetvén át, a gyűlést a követelés további vitatása esetére eredmény nélkül kénytelenék eloszlatni, daczára a kérdés nagy hordereft fontosságának, és a tulnyomó igen nagy többség ebbeli kívánatának, — hogy a vidéki tisztség biztosai, városi közönségünknek a közigazgatási hatóság szervezése iránti közvéleményéről, tényleges meggyőződést szerezhessenek, Fülöp Elek indítványára, közgyűlésünk, ovástételi joga fenntartása mellett, s következtetés elleni nyilatkozata után, az erőszakos önkénynek, az idő megnyerése vagy a nyugodt hangulat fönttartása tekintetéből is, ez utal engedvén, s az elnöki kérdést elhatározott, de teljeseedsbe nem vehetett ténylek tekintvén elnököl, közönségünk kivételesen e gyűlésre Ohnitz János urat elfogadta. Ezek után közönségünk több tagjai, a közbaj nyilatkozata végett, elnököt azon tanácskozás alá veendő kérdés kitzítésére kérte föl. Valjoin közönségünk az 1848-ig létezett falnagyságot akarja e visszaállítani, vagy pedig a városi közönségnek fennsőbb helyen függöben levő folyamodványa ellátásáig a jelen városi hivatal teljes szerkezetében kívánja e fenntartani. Mely indítvány egyhangulag elfogadtatván, e gyűlés alatt Brusz Ignátz a magyar és Fegeresán György a román jegyzőkönyv vitatése kikiáltattak. Miután a fölvett kérdés a közönség elé terjesztett, nagy többség hoszan tartó fölkiáltásokkal nyilvánította a városi hatóságnak jelen szerkezetüi megtartása iránti szándékát; egyes fölkiáltások azonban a kérdés formulázását, s az az iránti rendes szavazatot követelvén, noha a kiküldött elnök ur előre is meggyőződhetett a nagy többségnek a jelen városi hivatal megtartása melletti nyilatkozatáról mindazonáltal az ügyet annál tisztább eredményel befejezendő, miután a föltett kérdés a következökben formulázott: „akarja-e a polgárság, hogy magas helyen függöben lévő folyamodása ellátásáig: a jelen városi hivatal, teljes szerkezetében fennmaradjon, vagy pedig az 1848-ik évig létezik falnagyságot obajtja e visszaállittatni?“ az egyénenkénti szavazat megállítottott.

Ezek után a szavazat-beszédő bizottságny 7. tagból összeállítatván, a szavazat három óráig által jegyzetbe vétetve, megkezdett, s annak d. u. $\frac{1}{2}$ 3 ó. órák történt befejezése után, a gyűlés elnök Ohnitz János által a következő napon d. e. 9 órák leendő folytatásának kijelentése után bezáratott.

September 3-kán miután közönségünk polgarai nagy számban egybe gyűltek, s az egyház közepén elhelyezett asztalnál alkalmi elnök Ohnitz János helyet foglalt, a gyűlés megnyitotta, s [az alkalmi jegyzőt a jegyzőkönyvnek hitelesítés végett leendő fölölvasására hivta föl. Midőn ennek következtében jegyzőkönyv fölolvastattott, a csak is hallgatói minőségben megjelentnek tekintett ideiglenes főügyész Romaniu János a közgyűlés teljes meglepetésére, a jegyzőt azon tételnél, hogy a tekintetes vidéki tisztség szóval előadott utatitása következtében aljegyző Ohnitz János urat gyűlés kivételes elnökeül elfogadta, megszakítván a felolvasást bevezetést leendő szükségfeleltesnek nyilváníttatva, s a jegyzőkönyvnek miként szokás szerkesztése iránt utatitást ígerezett adni; mire is "Fülöp Elek atyánkfia, a közbeszóló Romaniu főügyészt nyilatkozatra hivta föl, hogy mily minőségben akar e gyűlésben helyet foglalni, s a tanácskozásban résztvenni? És miután Romaniu Juon id. főügyész magától mint a t. v. tisztségtől kijelölt elnökségi tagot mutatta be, Fülöp Elek hivatkozva a tegnapi ülési megnyitásokor a főügyésznek, mint állítólagos vidéki főkapitányi bizosnak, az összes gyűlés előtt tett azon nyilatkozatára, miszerint a t. v. kapitány ur a gyűlés alkalmi vezényeltére aljegyző Ohnitz János urat rendelte ki, s felhozva, hogy községünk vitatárgyává emelvén a fontos elnöki kérdést, noha közönségi gyűléstünk tulsulyu többsége elnökeül csak is városi bíró Rákosi Józsefet nyilváníttotta elismerni, közgyűlésünk mégis Romaniu János azon megjegyzésére, hogy ha kivételesen a kijelölt elnököt közönségünk vonakodnék elfogadni, a gyűlés eredménytelen kényetlenség feloszlatni, s a közvélemény ki nem tudhatása okán a falunagyságot a t. v. tisztség továbbra is fen fogná tartani; kiakarván a mult hó 26-kán is a vidéki biztosok erőszakossága által előidézett összeütközéseket kerülni, az elnöki kérdést a többség nyilváníttása daczára áldozatul hozván, községünk kivételesen, és csak is aljegyző Ohnitz J. urat, mint beházasulás utján bírtakosnak tekinthető polgárt fogadta kivételes elnökeül el: most miután Romaniu saját nyilatkozataként, ma már magát is elnökül kívánja felerősztakoztatni, nem ismerhetvén egy többb egyénekből álló cumulatív elnökséget, kimondja, hogy e gyűlés folyamára csak is az érdekelt Ohnitz J. urat tekintheti elnöknek, s Romaniu Juon a teremben csak is mint hallgatót tűrhetvén meg, fölkéri alkalmi elnök urat, a nevezett nem jogosult Romaniuat minden közbeszólástól elzárni. E nyilatkozatot — kivéve egy jelentéktelen román töredéket, melynek nagy részét a csak is rendetlenség előidézésére szolgáló begyűlt napszámiaszti osztály tette, a gyűlés nagy többsége helyeslő felkiáltásokkal tette magáévá, s miután Romaniu Juon egy székre felállva, nyilván zavart, rendetlenséget előidéző szándékkal, elferdítve saját nyilatkozatát, erőszakoltan állítja: hogy a tegnapi gyűlésnek is ő volt az elnöke; s hogy ő csak annyit mondott, miszerint a t. vidéki főkapitány ur, Fegeresaniu Gy. helyébe aljegyző Ohnitz János nevezte ki segédi minőségben melléje, az erre föligerült

polgárság, daczára az értelmesbek csillapító figyelmeztetésének, heves felkiáltásokban tört ki, hogy a tegnapi gyűlésen csak is aljegyző Ohnitz János ur nyilváníttatott alkalmi elnöknek; s Romanin-t mint elnököt semmizsin alatt nem fogadta, s nem is fogadja el. Romanin J. azonban fokozandó az ingerültséget, az általa igazgott napszámossal vegyes román töredékre hivatkozott bizonyítandó: hogy tegnap is ő elnökösködött. Miután ez eljárásból kétségen kívül kitetszett, hogy Romanin erőszakosságát a botrányig kész folytatni, s méltán tartván attól: hogy e bonyodalom összeütközés előidézésére lehet számítva, Bruszt Ignác atyánkfia is ismételve, miszerint közönségünk gyűlése előtt az elnök kijelöléséig, mint vidéki biztos szerepelt Romanin, határozottan csakis aljegyző Ohnitz J. urat emlitette egyedül elnöki jelöltnek, s közönségünk áldozatal hozván a nagy többség által városi bíró Rákosi József atyánkfia előnyére elődöntött elnöki kérdést, csakis aljegyző Ohnitz Jánost ismerte elnökül el. Felhívtá egyszersmind közgyűléstnek azon tagjait, kik ezt így érhették s így is fogadták el, kézfelemeléssel nyilatkozni. Miután ezen felhívásra — kivéve az érdekelt jelentéktelen román töredéket, az összes többi polgárság kézfelemeléssel nyilváníta meggyőződése azonosságát, Romanin az általa előidézett ingerültség és rendetlenség között a gyűlésből több ököl-lel fenyegetődző románok kíséretében kivonult. Ezen sajnós jelenet után kivételis elnök Ohnitz J. azon nyilatkozat után, hogy míg a polgárság izgultsága a szükséges nyugodt hangulatra visszatér, a gyűlést egy félórai szünetre felfüggeszti, az egyházból maga is kivonult; kevés időre azonban megtérvén, a gyűlést fensőbb utasításra, névszerint valami Dregusánulu nevű alkaptányra hivatkozván, fölöszerlottnak nyilváníttotta, s az egyházat, illetőleg gyűlést odahagyta.

E rendkívüli helyzetben nem tekinthetvén jogosnak a gyűlés feloszlását, közönségünk 400 egyén körüli összege az egyházban visszamaradván, a gyűlést egyhangulag folytatandónak nyilvánította s városi bíró Rákosi József atyávkfiát elnöki széke elfoglalására hívta föl.

A közakaratnak engedő árosi atyánkfia, rendes elnök székét elfoglalván, s őszinte sajnálatát fejezve ki a közönségtől elkövetett méltatlankodások felett, azon nyilatkozta után: hogy tapasztalati teljes meggyőződése szerint e rendtelenségek idegen törekvéseknek, s erőszaknak tudandók fel, a polgárságot nyugodt magatartásra, s mint egyetlen védelmünk, a törvényes tereni hű kitartásra híván föl, a gyűlést megnyitotta.

Ezekután a városnak a szervezési kérdés fölött meg-
kezdett tanácskozását folytatandó, közönségünk azon saját-
ságos helyzetbe jutván, hogy a tárgyalás rendét megtar-
tandó, a tegnapi kivételes elnök alatt tartott gyűlés Jegy-
zőkönyvét, annak távol létében egymás elnök alatt hitele-
sítte, a szükségnek engedni kénytetvén, a tegnapi gyűlés
folyamával szerkesztett Jegyzőkönyv felolvastatott, s tely-
tartalmulag helybehagyatván, hitelesítettett. — A Jegyző-
könyv törvényesítése után Elnök atyánkfia főhívasára szá-
vazat beszédői bizottsági Elnök T. J. atyánkfia a tegnapi
szavazat eredményét jelenti be, a mely szerint 293 szá-
vazat a jeleni hatóság ideiglenes meghagyása, s 81 egyén kö-
zöttök igen számos vizsály kikerülése tekintetéből szá-
vazatra bocsátott zsellér, a fahagyság vissza állítása mellett
nyilatkozott.

Ennek következtében Elnök városi bíró aa. kijelent-
vén, hogy ezen szavazati eredmény szerint 212
szavazat többség városunk jelen szerkezetű
hatóságát ohajtja, közönségünk függőben lévő folya-
modványa ellátásáig fönntartatni egyszersmind azon kér-
dést intézte a közgyűléshez: ha a mostani városi hatóság
személyezetében, vagy annak más szervezkedésében szándé-
kozik e valami változtatást tenni, s mit vél jelen helyze-
tünkben teendőnek? A mire közgyűlésünk komoly megvita-
tás után, egyes indítványok alapján egyhangulag kimondja
határozatul, a mi következők:

Meg illetőddel értesülvén közgyűlésünk a t. v. tisztségnek a már idei aug. 26-án tartott közgyűléstinknek határozatilag nyilatkozott közvéleményével szemközt, újból kibocsátott s biztosai által közzétett azon rendeletről, miszerint városi közönségünk hatosági szervezése kérdését újból értekezlet tárgyává tévén, ez iránti szándékát nyilvánította, közgyűléstink ennellen voratkozva a fönne említett határozatra, újból és kimondja: miszerint a jeleni városi hatóságot teljes szerkezetében — minden személyzeti változtatás nélkül — mindaddig fönne kívánja tartani, a míg a Fels. kir. főkörmányszekkéhez fölterjesztett folyamodványa elláttatik. Mitűán azonban t. v. tisztség városi közönségünket a közakarat ellenére, önhatalmilag, a falunagyság süllyesztő állapotára kívánja vissza vezetni, a minthogy a t. v. tisztség közönségűtinknek közzétett határozata daczára, Estigman Mihály személyében egyel nem ösmerhető falunagyot ki is nevezet az ily városunk jövőjét megsemmisíteni célzott törekvések által már is igazott kedélyeket csillapítandó, s a több rosszakaratuak által észrevehetőleg előidézni szándékolt öszvetítőközéseket jövőre kikertilendő, ennellen meghatározza: miszerint egy a város fontos érdekeit, s aggasztó helyzetét kiemelődj új folyamodás szerkesztessék, a melyben a többségtől városi közönségűnk jelen évi majus 26-án benyújtott folyamodványa siető ellátása, és addig a statusquo fenntartása kérettesék, és ezen folyamodván 3 követéségbe kinevezett községi tagok: Filöp Elek, Sterzing József, ennek elfoglaltatása esetébe Klüss Mihály és Bruszt Ignázt aa. által sietőleg a Fen. királyi főkörmányszekkéhez fölterjesztessék; fölhatalmaztatván egyszerűsmindezen küldöttiség községi ügyeinek szükséges képviselése, s előmozdítása tekintetéből Kolozsvárt közpénztárunk rovására, egy állandó ügyvivőről is gondoskodni.

A küldöttségi költség elvileg ugyan a városi ily kiadást könnyen megbírható pénztárra utaltatik, mindazonáltal, közönségünk egyes polgárainak is, ezen ügy iránti magos lelkesedésére s áldozat készségére számítván, a költség iránti önkéntes aláírási megnívitatott végre ezen Jegyzőkönyvnek

hiteles kiadásban fölterjesztése, a Felséges kir. főkörmányszékhez elhatározottatott.

Ezek után a gyűlés d. u 1 órakor eloszlátott.
(Vége következik.)

Losád, nov. 13. 1861. — Engedje meg szerkesztő ur, hogy rólunk is tudjanak mások valamit; hisz csak ez az egy vigaszunk van még!

A kora tavasztól aszkországba sinlődő földünket fellegeink novemberben szépen megöntözték, sűrű villám cikázások, s tompa dörgések között, mely által halál-sárgává készülő vetéseink, remény zöld színre változának; a még vetetlen szántóink begazogva elboronáltattak, s így jövő aratási reményünk csillaga el nem tűnve, egy aggodalommal ismét kevesebb nyomja sajgó keblünket; ismét, mert ezen évben igazán circum dederunt a vészszel fenyegető csapások, melyek mind egymást váltották, p. o.

A hosszas szárazság minden terméseinket devalvált, kivéven az adót. A sáskák rohammal fenyegettek. A marharezs hat hétig ostromállapotban tartott. A szapornyezica közeledése miatt lovainkkal idegen járásba rendeltettünk defilírozni. Helységünk derekán egy polgártársunk házát fényes nappal egészbe kirabolták, még az ezetaz átalagnak sem kegyelmezve. Az elrabolt portéákból vagy két darabot a tulajdonos megismerve, a rabló szinte-szinte nyilvánossá lőn, elfogatott nebhány ízben, egyik alkotmányos tiszttól a másikhoz kísértetett, míg a sok alkotmányos bába között a gyermek elveszve, ő magát idebaza találta, s viszont, tolvajsgon elfogatva, még egy nebhány előbbihez hasonló dűrechmarchirungot kiállva, most csak neveti a megkárosított feleket. s a toldozott-foldozott alkotmányos absolut anarchiát.

Az adóhajtók három zsandár fedezete mellett 14 nap helységekben igen jól találták magukat, és csak is annyinyugtalanúságot szenvedtek, hogy minden nap, sőt némelyike háromszor is napjában újabb újabb szállást kapott, kivéve az executions főher urat, és egy zsandárt, kiket a falu előljárósága teljességgel nem akarván báborgatni, a beszállás perczétől az elindulás pontjáig, és így 14 nap két háznál bántalanul megtartott, bizonyosan valami titkos antipathiaiból, mely megtszitteletésért mindkét ház tulajdonosai a falu előljáróságának ezennel köszönetüket, és kész szolgálatukat nyilváníták.

Még van egy nem kis aggodalmunk. Szokás szerint helységünk iskolás gyermekei szeptember első napján kezdtek a tanulást, most pedig juniustól fogva még eddigi iskolánk olyan mint Béla udvara; noha fedezetére néhai Fekete Ábrahám ur szépen hagyományozott; papot is tartunk, rectorit is fizetünk, gondnokunk is van, csak sárunk és hidegtünk nem volt eddig elé, s így az iskola falain levő basadások nem vethetők akakályul. No de talán 40—50 gyermek közül, bár 10 iskolába fog menni, hogy karácsoni rithmusát kibéphassa. Jó lenne az illetőknek iskolánk ügyében erélyesebben föllépni, mert ma-holnap nem lesz, ki csak a felsőbb rendeleteket is elolvashassa, s pedig jelenlegi alkotmányos alszolgabíránk is itt kezdette pályafutását, kinek hivatala folytatása nem hanyag, de járásunkban kitétnő. A gyűjtogatás, rablás vétkével gyanúsított egyének följelentéit titokban tudja tartani, s nem sugja fülebe fön bangon a vádolttnak ellenfeleit.

G. Arnaud Vitályos.

N y i l t t é r.

A sz.-udvarhelyi nemes város képviselő bizottmányának mult october hó 7-ről a „K. Közlöny“ 170-dik számban hozzám intézett, de az irókat inkább jellemző iratára, miután annak irmodora a polgárisodott világban ismeretlen, s a szerint hirlapi téren nyilatkozni nem lehetne, most is teljesen ragaszkodva előbbihez az igazságos alapult állításaimhoz, arra most nem felelni, csakis felhívására nyilatkozni kívánok; szilárdul állítva azt, hogy a mi igaz, nem rágalom, s az előjáróság tagjai, kik nem hibások, ne vegyék magokra, de teljesleg hibátlanak mondani nem lehet, miután az akkor választott főbíró ellen ügyvéd t. Kovács János ur egy óvást beadva három pontok alatt, ezek mind egyikeben holmi közpénzeknek és javaknak hivtelen elkezelésével nyíltan vádolta ezen kitételt, az általam mondott jogtalan elcsajátításnál sokkal terhesebben nyomó lévén a gyűlés színe előtt lesz vala helye, ha t. Kovács János ur méltatlan megsértést tett, széktörősen, azonnal törvényeink értelmében megperelní, mit elmulasztván, sőt később ezen óvás következtében, a felségés királyi kormánytól kinyomozás rendeltetvén, az említett óvás 2 dik pontjában felhozott 636 ezüst forint, mint valósággal hivtelenül elkezelt összeg visszafizetése a felségés királyi kormány által megrendeltetett. S ugyanezen óvás 3-dik pontjában említett irományok vizsgálatra vétetvén, világosságra derült a nemes szék fálvairól a cs. tábor számára jogtalanul felvett sarcok hivtelen elkezelése is, mely összeg óvást tevő t. Kovács János ur által egy későbbi hivatalos felszólításra irt nyilatkozatában mintegy 60,000 forintra tétetik, s hol ezen nyilatkozatban irt sikkszász kitudbatására vonatkozó tanuk is jelen tetnek ki, mely büntény kinyomozására a fels. kir. kormány rendeltéből egy székbeli kinyomozó bizottmány nevezettvén ki, annak erélyes eljárása következtében sikerült nemcsak az említett sarcok hivtelen elkezelését meglehetősen kinyomozni, de a magyar sergeknek innen lett kivonulása alkalmával a raktárakban maradt sok ezereket érő termékek jogtalan elcsajátításának is nyomára júni, melynek tényezői nagyobbára noha köztudomásba vannak, azonban teljesen csak egy a fels. kir. kormányiséktől kirendelt biztosnak, ki által a város minden lakóira nézve is hatósági hatalmat nyerne; a mostani különben igen alkalmas széki működő bizottmánynak élére leendő rendelkezése által fogna egészen tisztába hozatni, mely biztos kirendeltetéséért más napról a felségés kir. kormányisékhez magam is alázatos kérelmemet elküldendem, s hogy e részből nem sokára hivatalos felterjesztés leend, meg vagyok győződve; állításom igazságának erélyesen leendő bebizonyítását hiszem és tudom, s addig a nekem illetéktelenül, méltatlanul szánt czímet teljesleg visszautasítom; tudva, hogy a büntény főszínya az előjáróság akkor választott fejét és részeseit fogja

yomni, a nekem szánt rágalmazó czim azokra szárad, kik az igazság kimondásáért ellenem ily méltatlan eljárást tenni vissza nem rettentek, miért magam részére elégtételt eszközölök, annak ideiben a 12 pontra megfélemleni, s az ügy kiemeléséről a nagy közönséget értesíteni ezennel magam kötelezem.

Sz.-Udvarhely, nov. 9-kén, 1861.

Ugron Lázár.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Naszódvidéke közelebből tartott bizottmányi üléséből ő Felsőház feliratolt intézett a három román kormány-széki tanácsosnak ismeretes külön véleménye ellen. E feliraton többek közt ilyen mondatok vannak: „A testvéri véráramlás, melyet a kolozsvári kormány-szék ama három tagja elkövetett, égre kiált”. Továbbá: „Ezen három, születésére nézve román tanácsos, magukviselésére azonban a románok árulói, azért adták e különvéleményt, hogy be hizelegjék magukat a tulzó magyar urakhoz, hogy majd ha a trón s a román nemzet, a közelebbi országgyűlés alkalmával kiveti őket méltatlanul birt állomásaikból, segítségükre legyenek a tulzó magyar aristokraták” stb. stb. Ezen egyszerű monumentumát a politikai érettségnek s azon tisztelet és kegyeletteljes (!) modernnek, melyben hű alattvalóknak uralkodójukhoz szólni illik és kell, egész terjedelmében közölni fogjuk.

— Beszterceváros közönsége folyó hó 18 án tartott ülésében azon kívánságot mondotta ki határozatlán, hogy az erdélyi országgyűlés csak a következő feltételre alatt küldjön követeket a reichsrathba: 1) hogy a feltétlen-adós újonczmegajánlás joga, a mint azt az erdélyi országgyűlés mindig bírta, előbb tartálkalanul ruháztassék át a reichsrathra; 2) mondassék ki és állapittassék meg a miniszteri felelősség; 3) ha valaha a reichsrath az említett jogokat bármi okból elvesztené, azok ismét esonkítatlanul visszaszálljanak az erdélyi országgyűlésre.

— (Gyászbir.) O-Tordai Veress József, Tordavármegye főjegyzője, családi körétől távol — Pesten, e folyó év october hava 31-kén, élte 45-dik évében, szélhűdés következtében meghalt. A megboldogult, vízkórból gyógyittatása végett, e ridég élethezi ragaszkodása vonzalmából ment oda, hol az orvosi nemű szellem fölött a különben is levert kedélyre szellemi jótékony hatást is remélt, — azonban a test megtörtött küzdelmében a testi és lelki kettős súly alatt, a szív pár percet alatt ntólott dobbant a hon szívében, s földi része a szokott rendtartás szerint f. november hó 1-jén a pesti köztemetőbe lehelyeztetett. A megboldogultnak emléke fölött Tordán az unitárius templomban, ma délelőtt 10 órakor, rövid vallásos szertartás emlékbeszéd fog tartatni.

— Magyarországi kir. helytartó a párosszámú napokon déli 12 és 2 óra között tart kihallgatásokat a gr. Teleki-féle házban.

— Egy bécsi lapban közölt adatok szerint a bécsi lapok helybeli előfizetőinek száma a jelen félévben tetemesen növekedett, t. i. 48 1/2 ezertől 55 1/2 ezerre. Ellenben az összes, tehát a vidéki előfizetők száma nagyot csökkent; a bécsi lapok együttvéve 12.000 példánnyal adtak ki kevesebbet a jelen, mint a múlt évben.

— Szegeden a múlt napokban egy francia társulat ügynökei helyet kerestek posztógyár felállítására.

— A Rózságyi Antal által szerkesztendő „Gombostű” című szépirodalmi, társaséleti és divatkölönyi mutatvány-száma megjelent érdekes és választékos tartalommal, csinos kiállításban s 32 lapnyi terjedelemmel. Hetenkint kétszer fog megjelenni. Ára egész évre 12, félévre 6 ft; a mi tartalmat, terjedelmet s az ígért műmellékleteket tekintve, valóban jutányos ár.

— Az említett mutatványlap számára küldött, de elkészt párisi tudósításból némely házakra vonatkozó érdekes részleteket közül a „P. Napló” Madarász Győző jeles festész hazánkfiát „Zrinyi Ilona” című festményért, melyet a művész Párisban is kiállított, III. Napoleon császár nevében Walewsky herceg arany-éremmel s „történelmi festő”-vé kinevező oklevéllel jutalmazta. Zrinyi Ilonájáról a francia művészeti lapok hasáboakat írtak s azt a Palais d'industrie díszének nevezték.

— A párisi hölgyvilágban olvassuk továbbá ugyanazon hírek között, a magyar divat hódításokat tesz. A magyar kalapok viselését, mint tudjuk, Eugenia császárné kezdte meg s azok azóta az egész világon elterjedtek; azonban most már láthatni Páris utcáin jól sujtasozott női atlikákat, sőt pirossal kivarrott székelő női ingeket, szép magyar vállakat is. Tudósítót különösen meglep egy lovagló amazon alakja csárdás kalapban, hosszan lengő tollal s karsu derekán fekete bársony huszár dolmányval. Kezdenek mutatkozni prémes téli bundák is a nőknél, szegletes szüregállérokkal.

— Megjelent a „Budapesti Szemle” XLI. füzet. Érdekes tartalmát tessük: „Verulam Bacó” Erdélyi Jánostól; „Muraköz” történeti tanulmány, Botka Tivadartól; „A socialismus communismus rendszerei” Kaucz Gyulától; „Egy magyar város a török bódóltatásban” Szilágyi Sándortól; „A magyar tud. akadémia” tudományos tárgyalásai április-tól a szünnapokig, Csengery Antaltól és „Irodalmi szemle” Gyárfás Istvántól. E egyszerű tudományos folyóiratunkat nem lehet eléggé ajánlanunk t. olvasóink részvevő figyelmébe.

— Berecz Károly a „M. O.” rendes munkatársa „Pesti Futár” című, főleg helyi érdektű napi lapra kapott engedélyt.

— A „Dongó” és „Néparátja” című debreczeni röplapok részvénybiány miatt megszűntek.

— Párisi tudósítások szerint Klapka tábornok egy levelet tett közzé oly célból, hogy a magyar nemzetiség ellen törő népeknek tudtára adja, hogy rájuk nézve életkérdés a magyarokkal tartani.

— Erkel Ferencz, a pesti nemzeti színház derék kar-

restere, „Sarolta” című új dalműven dolgozik s hír szerint nemsokára készen lesz vele.

— A „P. Hírök”-ben olvassuk, hogy a szamosújvári görög egyesült püspökség alapítása folytán, mely a munkási püspök megye rovására történt, a kegyes alapítványok is a két megye közt elosztandók. Az e körül támadt differenciák kiegyenlítése végett a m. kir. helytartótanács részéről Danielik János püspök és helytartótanácsos ur ő mlga küldetik ki; megbízatván egyszersmind, hogy azon folyamodásra nézve, melyben Ugocsa, Szathmár- és Máramaros megye román ajku görög kath. lakosai vagy külön püspökség alakítását, vagy a szamosújvári Nagybanára áttételét kéri, ugyanazon alkalommal a létező körülményeket az illetők kihallgatásával vizsgálja meg. A folyamodás, mint a „P. H.” hallja, román nyelven terjesztetett fel mind ő felségének, mind a helytartótanácsnak s az aláírások élén a máramrosi főispán áll.

— A Tisza vizállását oly sekélynek írják, minőre már régóta nem emlékeznek. Mellékkölöny pedig annyira lepadtak, hogy az erdélyi erdőségekkel fedett határhegyekről nem lehet rajtok tűzfát szállítani. A Duna is oly sekély, hogy a hajók több állomásnál nem is köthetnek ki, hanem a folyó közepéről csónakon szállítanak partra utast és podgyászt. A Margit-sziget melletti Dunaágon száraz lábbal át lehet menni.

— Pestváros főkapitányi hivatala a netalán betegen levágandó marhák hósának elbasználásából származható bajok megelőzése végett hirdetményt tett közzé, mely szerint csak a városi állatorvos által megvizsgált, egészségesekeknek talál és bélyeggel ellátott marhák képezhetik az adásverés tárgyait.

— A katonai határörvidéken nagyban garázdálkodnak a rablócsapatok. A múlt hó folytán csak egy helyről 60 darab marhát raboltak el s 20 házat és csúrt gyújtottak fel. A nép nem mer véteni ellenük, mert gyilkolás és gyújtás általi bosszúállással fenyegetőznek.

— Megjelent és beküldetett hozzánk a „Sárospataki füzetek” ötödik évfolyamának VIII. füzeté. Továbbá: „Szerelem álmai” Kozenka Honffy Gézáról. Temesvárott Hazay és fia betűivel.

Nemzeti színház. — November 20-dikán „Don Caesar de Bazan” rögtönzött előadás gyanánt került színre igen csekély számú közönség előtt.

November 21-én e színpadon először adatott „Egyiknek nősilnie kell” vígjáték egy felvonásban, írta Vilhalmi, fordította Lukácsy. — Ezt követte: „Eljegyzés lámpafényben”, Offenbach ismert operetteje. Komáromy ez alkalmával Péter hasznabérlőt több sikerrel személyesítette, mint a múlt alkalommal; de az előadás fődekedt mindenestre Markovics Ilka k. a. eleven és élethű játéka és jellemző pajzán éneke kölcsönöz. Kedvelt vendégünk Katalin, az özevgy paraszti szerepét adá, s a közönséget több ízben zajos tetszésnyilatkozatokra ragadta. Egerli Mari (Mari) és Pollinsné (Lizi) szintén sikeresen működtek közre.

November 22-én jótékony előadás az oláhfenési és zso-boki leégettek fölsegelésére. Először a „Mai paraszt” Souvester Emil ismert vígjátéka adatott, melyben Gyulai kitűnőleg személyesítette Baudryt. Ezután következett az ének és szavallati academia.

1) A zenekar Donizetti „Don Juan” című operájának nyitányát játszák kellő szabattossággal.

2) Pajor Anna egy „magyar dal”-t énekelt.

3) Komáromy Kakas Márton „Pro et contra” című költeményét szavallá még pedig igen jó felfogással.

4) Meles Liska „Telen nyáron pusztán az én lakásom” és „Ez a világ a milyen nagy” című két ismert magyar népdalt énekelt Egresy Benitől.

5) Marcell a borsdalt énekelte „Bánk Bán” operából s csinos éneklése tetszett.

6) Paulayné szokott hatással szavallá Vörösmarty „Jóslat” című költeményét.

7) Végül — finis coronat — Markovics Ilka k. a. Kovács Endrénél „Emlék Erdélyre” című magyar dalát éneklé művészileg és elragadólag.

Közönség, fájdalom! oly kevés számmal volt jelen e „jótékony” előadáson, mintha a jótékonyosság szelleme elköltözött volna falaink közül az adóexecutio által felszárkított pénzkekkel együtt. A páholyoknak majdnem fele, a zárt-székek és földszintnek majdnem kétharmada üres volt, s a szerencsétlen leégettek nem hiszszák, hogy a jövedelemből érezhető segítségnyilvánításuknak. E részvételesség szomorú tanuságot szolgál.

POLITIKAI HIREK.

— Gróf Rechberg körlevelet intézett Ausztria külügyi képviselőihez, értesitenék az illető udvarokat, hogy a Magyarországon életbe léptetett ostromállapotias rendszabályok csupán ideiglenesek és tovább nem tartanak, mint a mig az ország megelégszik azon „szabadságokkal”, melyeket az oct. 20-diki diploma „biztosít”. Az „Indep. belge” bécsi levelezője szerint ezen miniszteri közlés azon félelemből származik, hogy a Magyarországon alkalmazott „kivételes állapot” s az a felől keringő magyarázatok, Ausztria hitelének külföldön árthatnának. Meg kelle tehát „nyugtátni” a külföldet.

— A „Journal des Débats” Zamoyski László tábornoktól egy levelet kapott, melyben ez tagadja, hogy a Zamoyski-féle jöszágon 15.000 elrejtett fegyver lefoglalhatott volna az orosz rendőrség által, mint erről egyik lap a másik után írt. Az említett levél így hangzik:

„Ámbár bátyja Zamoyski András grófnak, nem érzem magamat felhatalmazottnak nevében felszólalni. 1831-től fogva közlünk minden politikai összeköttetés megszünt. Én kivándoroltam, hogy külföldön folytassam a barcot; ő visszamaradt és az ország szolgálatának áldozta fel magát, mennyiben ez neki az orosz uralom alatt megengedett. De az ő negyven évi nyilvános működése megezőlőja azon vádat, melyet most ellene emelnek. Különben mindenki ismeri az orosz rendőrséget, s tudja, hogy ennek háta mögött még csekély mennyiségű fegyvert is lehetetlen becsémpész-

ni az országba. A fő ok azonban, miért nem csempésztetett be a 15.000-nyi fegyver abban áll, mert Lengyelország fegyverhez nyulni nem akar. — Az orosz helytartó meghökkenve oly nép magatartásától, mely kartások által nem akarta magát visszatartani az imádkozástól, azt mondá ez évi martiusban testvéremnek: „En adatok önkézeibe fegyvereket, veredékdjnk meg.” A felelet reá ez vala: „Mi nem fogunk veredéki, önké megölhetnek bennünket, mint eddig tették, de hagyják el ez országot, önké, kik nem lengyelek, akkor leend nyugalom és béke, és mi elfelejtendjük éltelen bánásmódjait, a császár pedig akkor eljőhet s mint király elfogadhatja bódolatunkat.” — Ez időtől fogva, hat hónap alatt négy varsói kormányzó közül egy meghalt bánatában, egy meggyilkolta magát, kettő pedig eltávozott, miután nem tudtak magukon segíteni. A lengyelek egy új nemét találtak fel a háborúnak, t. i. fegyver nélkül védni a jogot, mit csak ki kell mondani, s mely mellett minden kiállott szenvedés egy győzelem.

— A mexicói köztársaság volt elnöke Miramon Párisba érkezett. Mennyiben való azon hír, miszerint Napoleon császárnak obajtása lenne a köztársaságot monarchiává alakítani át, még mind nem lehet biztosan meghatározni.

— A Mirész-ügyben a francia kereskedelmi törvényszék Poutalbat in contumaciam 1,700,000 frank kifizetésére ítélte.

— A walesi herceg karácson után meglátogatni készült a jóniai szigeteket, Syriát és Egyiptomot.

— Constantin orosz nagyherceg meghívta a hollandiai anyakirálynőt azon ünnepélyre, melyet Oroszország a jövő évben ezeréves fenállásának emlékéül rendezni akar.

— Napoleon császár távollétében ezental Fould fog a minisztertanácsban elnökölni és pedig azon okból, mert a korelnökség őt illeti; Fould már akkor pénzügyminisztere volt Napoleon hgne, midőn ez még a francia köztársaság elnöke volt.

— A Rómából indíthatott rabló-expedíciók tárgyában nem csekély jelentőséggel bír a „Moniteur” e nyilatkozata: „Nápolyi levelek bizonyítják, hogy a nyugalom mindinkább helyreáll, s míg pár hó előtt az egyes fölkeléseknek politikai színe volt, a mostani rendtelenségek oly rablóbandáktól származnak, melyek csak zsákmány után száguldoznak, s aztán a hegyek közé illannak” stb.

— Garibaldi, ugy látszik, elhatározta, hogy nem zavarja a kormányt a maga munkásságában. Azonban fenntartja genuai bizottságát, s az alsóbb levelező bizottságokat. A központi bizottságba közelebből három új tagot nevezett ki. December 15-kén hír szerint gyűlést fognak tartani.

— Cialdini lemondása a 4-ik hadtest parancsnok-ságáról nem fogadtatik el; csak szabadsággal megy Párisba.

— Serajevoból Zágrábba érkezett legújabb tudósítások szerint a bosnyák-osztrák határszélén a török Fakarának kitört fölkelési mozgalma oly magasságra hágott, hogy a porta, mely különben nem szokott valami gyors eljárást követni, erőyes rendszabályok alkalmazását látta sietőnek. Ozmán pasa rendeletet kapott, hogy a lázadást fegyverhatalommal nyomja el, s a vezír, mint távirják, Serajevoból már el is utazott a fenyegetett területre. Hogy az osztrák kormány is, a területre közvetlen szomszedságában gyűlendő ily eseményekkel szemben, alkalmas rendszabályokról gondoskodik, magától érthető. A raják a török ágak s bégek által előidézett lázadásban ezuttal részt vesznek-e, még bizonytalan, azonban annyi bizonyos, hogy e mozgalom lényeges tényezőül van hivatva azon politikai-társadalmi és nemzetiségi küzdelemben, mely a dolgok természeténél fogva a török-szláv tartományokban előidézett, s ügyes kéz által vezetve, ottan már is első szakát éli.

— A Belgrádban levő osztrák főkonzul Borovicska (mint a zágrábi német újságnak írják, az ismeres párbaj-ügy miatt) visszahívatott. Jól értesültek szerint e visszahívás oka az, hogy a szerb kormány az osztrák miniszterium által követelt elégtételt (R. hadnagy szigorú megbüntetését) megtagadta.

— Nápolyi sürgöny szerint Chiavone elűzetvén San Giovannéból, a lenolai hegyekbe menekült. A pápai államokba akart először menekülni, de itt a francia katonaságra bukkant, mely tildözöbe vette, s a rablók közül 27-et elejtett, köztök Belga de Taguelt is, ki előbb Castelluccio kirablását intézte. Borgés is ujra feltűnt Basilicata tartományban 200 zsivánnyal. Kirabló Trivegnót és Salandrát, egybűtinen visszaveretett. Basilicataból küldöttég jelent meg Lamarmora tábornoknál, hogy erőyes rendszabályok alkalmazásáról gondoskodjék. A „Nationalités” több kis csapat kiszállítását jelenti Puglia és Calabria tartományokban. E csapatok Maltából és Romából szivárogtak.

— A borszlói újság Gerstenzweig halálát illetőleg következő tudósítást közöl: A tábornok atyja osztályparancsnok volt Bessarabiában, midőn Duhamel a 40-dik évben a Dunafejedelemségekben volt elfoglalva. Összebeszélések történtek katonai demonstrációk létesítésére; ezek egyike azonban, bár már létesülő félben vala, mint igen meszeszetható az orosz kormány által hivatalosan megakadályoztatott. Gerstenzweig tbk állította, hogy a kapott utasítások szerint cselekedett s a közbejött akadályozás miatti bosszuságában meglőtte magát. Neje, született lengyel nő, megörült. — A tábornok, a ki a minap végé ki magát, a szigorubb rendszabályok életbe léptetése óta, mióta a befogatások elkezdődtek, mindig nagy izgatottságban volt. Ily körülmények közt egyik reggelen belép hozzá egy kapucinus barát, pater Maximus, s vagy két óráig tann nélkül beszélgetett vele. A hír most azt akarja tudni, hogy a pater igen szigorú szavakat intézett a tábornokhoz, a kinek az azt is tudtára adta volna, mennyire méltatlanul cselekszik ő, mint lengyel nő gyermeke, s hozzá még Koscinski unokája. Ugyan ez nap a tábornok Paulucival ebédelt, ki a tábornok szokatlan szórakozottságot vett észre, mely később összefüggés nélküli beszédekben nyilvánult. Végre hirtelen felkiált a tábornok: szalmát, szalmát, a foglyok számára a citadellában! és berohant étterméből a halószobába, mire azonnal két lövés hallatszott — a tábornok két golyóval agyban találta magát.

— Abdul Aziz török zultána — mint a „Tr. Ztg.” írja — hiába pazaroltak trórualektekor annyi dícséretet. Abdul

Medsid legöregebb fia nincs kegyben. A háremi nők egyike nem régiben szült, s a baba 60,000 piastert kapott. A palotából több udvari hivatalnok kiutasított. Pazarlás és rendőri garázdálkodások kezdődnek újból. A népség közt elterjedt híre egy öreg csillagásznak, ki Abdul Medsid halálát követően, hogy Abdul Aziz szerencsésen tronra lép. Az új zultánok eszébe jutott a proféta, s magához hívatta, hogy megkérdeje meddig fog uralkodni? De erre semmiképp se akart felelni, hanem holmi egyéb dolgokat, mik a palota körül be is teljesültek, megjósolt. A nagyur most ujlág ostromolta ez öreget, hogy mondaná meg, meddig fog ő uralkodni, s végre ezen lakonikus feleletet nyerte: „Kilencz hónapig!” Ezen jós, mit bizonyosan tudok—mond a levelező—bizonyos öreg görög pap, ki jelenleg azon tiszteletben részesült, hogy a Dolmabace-féle palotában lakik, hol ő szabadon járhat kelhet, látogatásokat fogadhat, de a palotát semmi feltétel alatt el nem hagyhatja. — Jellemző dolog, hogy Abdul Aziz arczképét már senki se akarja magának megszerezni.

Ujabbak. A „Sürgöny“ távirati uton arról értesül, hogy gr. Mikó Imre ő exejának állásáról viszsza lépése nov. 21-én megvalósult.

— Máramarosba Dolinay Péter, Hontmegyebe Salkovszki neveztek ki kir. biztosokká.

— A dalmát-montenegrói határszállón felállítandó figyelő hadtestet a felső Austriában, Stíriában és Salz-

burgban államaszó gyalogezredek harmadik zászlóaljából alakítják.

— Ragusa, november 19.—Trebinjéből jelentik, hogy a Ragusába vezető út el van lépve fölkelőkkel, tehát a hírek közlése kissé nehezítve van. F. hó 16-óta a felkelők Ljubowotól eltávoztak, azonban a törökök, kik ezalatt 10,000 főnyi rendes katonaság és basibozsukokkal szaporodtak, szemmel tartják őket. A felkelők is szaporodnak és Camiljaninál a törökökkel összeütköztek, azonban eredmény nélkül.

— Berlin, november 20.—A választóférfiak választása határozottan szabadelvűleg ütött ki. (A haladó párt értelmében.) A tartományokból eddig beérkezett telegrammok és hírek hasonló eredményről tudósítanak.

— Páris, nov. 20. Ma a „Patrie“ azt hiszi, hogy a lefegyverkezés csupán Franciaországnak azon nagyhatalmasságokkal egyetértése folytán történhetnék meg, melyek szintén hadkészületeket tettek. Cialdini Párisba megérkezett.

— Kassel, nov. 20. A választó férfiak választása az 1831 alkotmány és az 1849 választótörvény jog-óvása mellett végbement. Az eddigi választó férfiak újra megválasztottak.

— Varsóból nov. 17-ről írják: Hogy a hazias tüntetéseken részt vevő nők sem kerülendik ki be fogatásukat, már nem látszik a lehetetlenségek sorába tartozni, miután némely kolostorokba azon rendelet me-nesztetett, hogy szobákról és szolgálatról gondoskodjanak nők számára. Mi legszebb, a befogatásokat annyira kiterjesztik már, hogy azok is befogatnak, kik aprilban a husvétit, a testvéresedési ünnepélyekben úgy vettek részt, hogy némileg compromittáltak magokat. — Wielopolski Sz. Pétervárott azon komitébba vonatott részt-vevésre, mely ő Felső az orosz csár meghagyásából a császári birodalom számára szándokolt alkotmány alap-jáznak kidolgozásával foglalkozik. Ennél fogva vissza-térése még egy ideig elhalasztatik.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

November 23-án: Nemzeti kölesön 81.20. 5% Metalliques 68.—. Bank-részvény 753.—. Hitel-részvény 183.30. Váltó Londonra 138.60. Ezüst 137.75. Arany 6.56.

November 21-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar-országi 68.50. Erdélyi 65.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(376) Sz. 555. & 562. Áresökkentési hirdetmény.

A beszerzei es. kir. mlgs. ker. pénzügyigazgatóság jelen 1861-ik év nov. 13-án és 16-kán 9710. és 9935. számok alatt, az erd. mlgs. orsz. kincstári igazgatóságnak jelen év oet. 30-án és nov. 2-án 20,688. és 18,839. számú kibocsátványai alapján kelt rendeletei folytán, a Szathmármegyében Misztmagyaroson, és Kővárvidéken Kápolnok-Monostoron levő fiscalis részjóságokban mérőkilég felvett építési reparatók, alólirt dézsi kir. gazdasági ispánság által, helyben Dézsén, az ispánsági hivatal irodájában tartandó áresökkentés útján, a kevesebb pénzmenységért vállalkozóknak, jelen 1861-dik évi december 10-kén ki fognak adni.

A fenn nevezett építési reparatók ára összesen 899 ffrt 43 kr., a kápolnok-monostori reparatók ára összesen 1355 ffrt 22 kr. o. é. vannak megállapítva.

Az áresökkentés és kötvényi feltételeket érdeklő felvilágosító adatok, itt helyben Dézsén a kir. ispánsági hivatal irodájában mindenkoron megtekinthetők.

Vállalkozók a kifizető napon reggeli 9 órára, helyben Dézsre, az illető kiküldési árak 10%-jával mint szokott bánatpénzzel (vadum), egy erkölcsi és vagyoni bizonyítványaikkal ellátva meghívotnak, s ily módon ellátott offertjeiket a dézsi királyi gazdasági ispánsághoz a kiirt határidő előtt is bényújthatják.

A dézsi kir. gazdasági ispánság.

NEM HIVATALOS.

(377)

Felhívás.

Alólirt kereskedőház, mely már hosszabb időtől Schmidt J. G. nevű ügynöke hol-létéről semmi tudomással nem bír, s ennél fogva aggódik, miszerint annak valamely szeren-csétlensége történt, ezennel bátorkodik mindazokat, kik a fenn nevezett ügynök hol-létéről közelebbi felvilágosítást adhatnak, fölkelni, az arra vonatkozó tudósításokat minél előbb vele közölni, a netalán előforduló költségek teljes megtérítését ígervén.

Bécs, november 20-án, 1861.

Drasche Eduárd József.
(Bécs, belváros 667. sz.)

(378)

Egy 14—15 éves fiatal kerestetik kereskedői gyakornoknak Tauffer Károly vegyes kereskedésébe Kolozsvártt.

(344)

Dittmar R. gyárából való!

Moderateur és Argent lámpák s ahoz való Raffinált lámpaolaj.

ugy szintén a legjelesebb porcellán-gyárakból levő asztali, theázó-, kávézó- és mosdó- porcellán edények; továbbá mindenféle író- s rajz-eszközök, illatszerek, Nürnbergi áruk és fűszer-nemük legjutányosabb áron szolgáltatnak Kolozsvártt

BÁNYAY KÁROLY

„Levél“ című kereskedésében.

(346)

Új fűszer-, festék- és anyag-kereskedés!

Alólirt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy a Szathmári piacszori 455. sz. háznál kereskedést nyitott, a melyben a fűszer- és anyagáruk nagyszerű raktárán kívül saját gyártmányu olaj-készítményei is találhatók, jelesen háromszor tisztított mécs- és len-olaj- firnisz, olajba tört festékek sat.

A külfölddel való egyenes összeköttetése lehetővé teszi, hogy nemcsak saját gyártmányait, hanem a többi cikkeit is egyenesen első kézből és a legjobb forrásokból kapván, úgy kintő minőségre, mint jutányos árba nézve egy versenyző se lesz képes rajta túlnenni; azonkívül éppen e körülmény képessé teszi, hogy pénzváltási állam-papir, és egy bel-mint külfldre terjedő ügyletekben pontos és jutányos közbenjárását és szolgáltatását ajánlhassa.

Remélvén, hogy kereskedői és gyártmányosai eddigi működésével sikerült nevének jó hangzást szerezni, újból ajánlja új kereskedését a tisztelt című közönségnek Kolozsvártt, october hóban 1861.

KISS MÓR.

(361)

A kolozsvári orsz. és kiváltsággal szabadalmazott

gőz-szappan- és gyertyagyár helyiségénél

Széchenyi-téren — volt barompiacon 39-dik szám alatt, ezen gyár készítményeinek eladási raktára megnyitott, hol a legjobb minőségű, minden fajta Stearin, takarékos és közönséges gyertyák, elain, takarékos és pipere szappanok — egy nagyban mint kicsiben a legjutányosab gyári áron árultatnak, és vidéki megrendelések is a legpontosabban teljesítenek. Továbbá mindenféle gyűlevész zsiradék, avas szalonna, nyers vagy olvasztott fagygyu a lehető legmagasabb árban, készpénz fizetés mellett vásároltatik.

(374)

Marhavész ellen!

Beküldetett.

Több lapok után értesülünk, hogy az osztrák állam némely részeiben marhavész ütött ki, mely okból bátrak vagyunk a marha tulajdonosokat az iránt figyelemessé tenni, miszerint ezen bajnál az ugynevezett Korneuburgi marhapor, maradandólag alkalmazva, hasznos óvszerül szolgál, melyre nézve ezennel csak a következő eredményre utalunk:

A pajtában egy tehén s két ökör, szakértők véleménye szerint, ezen vészes nyava-lyában megbetegedett, úgy annyira, hogy azokat már szinte elveszettnek tartottam, midőn Fürst M. által Willachon a Korneuburgi marhapor iránt figyelemessé tetetve, elhatároztam végre ezen szerrel kísérletet tenni. Vettem egy csomagot belőle, midőn annak használata után az állatokon mindjárt lényeges javulást vettem észre, s az azelőtt szárazon és feszül-ten álló bőr puhább lett. Ekkor még vettem egy csomagot, melynek alkalmazása után nagy örömmre mind a három marham egészséges lett, s a tehennem ezután msg több tejet is adott, mint korábbi egészséges állapotában.

Oberauler, gazda és földbirtokos.

A fennirtak valóságát igazsághűn, saját névirássommal megerősítem

Schophman, előjáró.

Ezen por valódi minőségben kapható:

Kolozsvártt: WOLFF J. gyógyszerárban, Szebenben: Zührer F., Dézsén: Krémer Samuel, Nagy-Bányán: Popp S. nál, Szász-Régenben: Dietrich és Wagner, Tordán: Velics György uraknál.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

Keresztény igazságok

egyházi beszédekben, melyeket különféle alkalmatosságokkal hirdetett, s a hívek lelki épületére újabban is közreboaszt Fogarasi Mihály, vál. n.-kodári püs-pök, sz. Egyed apátja, nagyváradi l. n. örkanonok sat. sat.

2 kötet ára 4 ffrt.

A magyar váltó- s kereskedelmi törvény

és a magyar váltó eljárás

az 1840-ki XV. XVI. XVII. XVIII. XIX. és XX., úgy az 1844-ki VI. tör-vénycikkekből, az országbírói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes tör-vénykezési szabályok szerint egybeilleszté Szeniczey Gusztáv kir. váltó-feltörvényszéki bíró. Ára 2 ffrt.

A magyar polgári törvénykezés rendszere

az országbírói értekezlet által megállapított ideiglenes törvénykezési szabályok-hoz alkalmazva írta Suhayda János jogtudor, köz- és váltó-ügyvéd.

Ára 2 ffrt 50 kr.

Magyar polgári magánjog

az 1848-dik évi törvényhozás és az országbírói tanácsokmány módosításai nyomán kézikönyvvül írta Ökröss Bálint. Ára 3 ffrt.

Kakas Márton naptára.

Okos emberek számára való Kalendárium. Ára 80 kr.